

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izveniš-
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrt 6 — 50
mesec 2 — 20.

V upravnštvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrt 5 — 50
mesec 1 — 70.

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 94.

V Ljubljani, v četrtek 25. aprila 1901.

Letnik XXIX.

Petindvajsetletnica Vincen- cijeve družbe.

Slavnost, ki jo je tiho in skromno praznovala ta velezaslužna družba včeraj v Ljubljani, zasluži, da jo zabeležimo kot eno najveselejših dogodov v sedanji ne ravno veseli dobi. Delovanje krščanske ljubezni, ki je tiho in mirno ter ne išče zunanjega blišča, je v socialnem oziru važnejše nego bučne veselice in narodne slavnosti, ki se zasvetijo, kakor bengaličen ogenj, a hitro ugasnejo. Požrtvovalno delo za blagor bližnjega pa vstrajno in blagodejno ogreva mrzla srca, tolaži glad in revščino, hladi skeleče rane in vzgaja ljudstvo.

V stolni cerkvi so se zbrali ob pol 7. uri skoro v polnem številu Vincencijevi bratje, podpirani reveži in gojenci Marijanišča. Presvetli knezoškof je tem povodom v krasnem govoru povdarjal, da je ljubezen do Boga ustanovila družbo sv. Vincencija, ki ve, da je, kar zaradi Boga dobrega storimo bližnjemu, kakor bi Bogu storili. Kakor nekdanj sv. Lavrencij pripeljali ste danes tudi Vincencijevi bratje v cerkev svoje zaklade, reveže in sirote, da se skupno klanjate Jezusu svojemu Bogu. Spodbujal je Presvetli društvenike, naj vstrajajo stanovitni v delih krščanske ljubezni, ker uprav ta bo premostila poleg pravičnosti ono brezdnost, ki sedaj tako grozno in usodno zija mej raznimi stanovi, to delovanje pa bo bratom sv. Vincencija tudi polajšalo odgovor pri sodbi, ker po delih krščanskega usmiljenja bo Bog spoznal svoje zveste.

Po govoru je Presvetli daroval Bogu zahvalni dar ter mej sv. mašo obhajal gospode društvenike, podpirane reveže in Marijaniške gojence. Lep je bil prizor in spominjal nas je na prve čase krščanstva, ko so bili premožni in revni kristijani tudi v taki lepi ljubezni zbrani pred altarjem, kjer so vsi vse darovali, tako da niso nič svojega imeli. — Ta spominski dan so bili otroci in reveži pogoščeni z jestvinami in vinom.

Ob 6. uri zvečer so se sešli Vincencijevi bratje v marijaniški dvorani. Shod je počastil s svojo navzočnostjo presv. g. knez in škof ljubljanski. Predsednik g. kanonik in stolni dekan Zamejic je otvoril zborovanje s presrčnim nagovorom, ki je kratko opisal delovanje in razvoj Vincencijeve družbe na Kranjskem. Pred 25 leti so se pomenkovali katoliški možje v Ljubljani, da osnujejo družbo, ki bi lajšala napredujočo revščino, ki bi varovala ljudstvo npravnega propada in v nemala meščanstvo za dela krščanske usmiljenosti.

Prvi predsednik je bil kanonik dr. Gogala, ki je s svojo požrtvovalno vmeno navdušil druge in osnoval lepa dela, ki so se začela od tega časa izvrševati. Še tistega leta 1876 se je osnovala že druga konferenca pri sv. Jakobu v Ljubljani, kateri je predsedoval prošt dr. Jarc. Deset let pozneje je nastala konferenca v Trzinu. Zato se je v Ljubljani osnoval osrednji odbor, ki je posredoval med domačimi konferencami in med vodstvom na Dunaju. Kmalu se je družba razširila in nastale so konference v Idriji, pri frančiškanih in pri sv. Petru v Ljubljani.

Družba je storila na tistem mnogo dobrega. Ne le, da nabira sredstva, iz katerih deli revežem milodare, družba skrbi tudi za npravnost podpiranih revežev: divje zveze se izpreminjajo v krščanske zakone in skrbi se za zapuščene otroke. Glavno delo družbe je deška sirotišnica »Marijanišče«. Od začetka se je sprejelo enajst zapuščenih dečkov, ki so dobivali tu vzgojo, poduk, hrano in obleko. A sirot je bilo vedno več, ki jih je bilo treba spraviti pod streho krščanske ljubezni. Dr. Gogala je kupil zato za 27.500 gld. hišo na Poljanah. A bila je premajhna. Treba jo je bilo podreti in zidati novo. I ta se je razširjala vedno bolj, dokler ni nastal oni veliki lepo urejeni zavod na Poljanah, ki sedaj preskrbuje 188 dečkov.

Gospod Jerina je zapustil družbi hišo, ki bo postala takrat, ko preide popolnoma v družbino last, zavetišče za kra-

kovske in trnovske otroke. Med glavnimi dobrotniki Vincencijeve družbe in »Marijanišča« je imenovati rajne gospode Gostlina in Horvata, bivša župnika šentjakobska, gospode Čuka, Perona, Snoja, dr. Čebaška in dr. Lampeta, ki so se v svojih zapuščinah spominjali »Marijanišča«. Presvetli cesar Franc Jožef I. je leta 1883 obiskal »Marijanišče«, naklonil mu znesek iz državne loterije in odlikoval razne ude Vincencijeve družbe.

P. Hajdrih je na to zborovalcem podal v lepem govoru sliko, kako deluje krščanska ljubezna za Boga in za bližnjega. Dne 24. aprila, kateri dan praznuje Vincencijeva družba svojo petindvajsetletnico, je pomenljiv za njo, ker je rojstni in krstni dan velikega svetnika Vincencija Pavlanskega. Njegovo življenje in delovanje bodi vzor vsem družabnikom družbe, ki nosi njegovo ime in deluje v njegovem duhu. Ta svetnik je živel v času, ko so se na Francoskem širile razne krive vere in je ljudstvo propadalo v revščino. To dvojje: skrb za pravo vero in za blagor bližnjega, ga je vodilo pri njegovem blagem delovanju. Janzenij in St. Cyran sta trosila krive nauke, ki so škodovali krščanskemu življenju.

Mlačna je postala duhovščina, ljudstvo je npravno propadalo in ubožstvo je s svojimi žalostnimi posledicami trlo ljudstvo. Zato je snoval semenišča, zato je uvažal konference za duhovnike, duhovne vaje pred sprejemom mašniškega posvečevanja, zato je ustanovil družbo misijonarjev, ki naj z verskimi vajami vzdramijo in prenove zlasti kmečko ljudstvo, in ustanovil toliko dobrodelnih naprav in zavodov, da ga po pravici časti sv. cerkev kot zaščitnika vseh družtev, ki služijo delom krščanskega usmiljenja. Nato je govornik lepo opisal, kako se naj razlikuje delovanje krščanskih dobrotnikov ubogega ljudstva od moderne humanitete in filantropije, ki prireja veselice in plese na korist ubogim, ki deli dobrote, da samo sebe pred svetom izkazuje, in misli bolj nase, nego na bližnjega. Le tista dobrodelnost je

prava in čista, ki izvira iz ljubezni do Boga in iz višjih verskih motivov skrbi za ubogega trpečega sobrata v Kristusu.

G. Rüger kot podpredsednik dobrodelnih zavodov kranjskih in kot načelnik šenklaške konference, je nato pozdravil zborovalce in jim naznanil pismeni pozdrav dednega princa Schwarzenberga, s katerim častita Vincencijevi družbi k njeni petindvajsetletnici. Naglašal je, da je Vincencijeva družba vedno pospeševala in utrjevala versko zavest svojih udov, kakor se je pokazalo tudi danes, ko se jih je toliko zbralo v stolnici pri mizi Gospodovi. Spominjal se je rajnih udov, ki so umrli preteklih 25 let, in k sklepu navduševal društvenike, da ostanejo zvesti rimski stolici, ki je steber resnice, udani presvetli cesarski hiši, katere član je ravno pred kratkim pokazal svojo katoliško zavest, in presv. nadpastirju ljubljanske škofije, ki vneto podpira vse dobrodelne zavode.

S tem je bila končana lepa slovesnost. Bog daj, da se ta blaga družba še razširi, da dobi novih dobrotnikov in da še krepkeje nadaljuje svoje delo v korist bližnjemu!

Brezpravni!

Iz Celovca, 23. aprila.

Brezpravni — brez vseh pravic smo ko-roški Slovenci! Jasno govore postavne določbe, ki nam zagotavljajo popolno narodno ravnopravnost — na papirju. Razne sodnije, zlasti tudi najvišje sodišče, je na dotične pritožbe že tolikokrat razsodilo, da ima pri naših sodnijah slovenščina iste pravice, kakor nemščina! A kaj vse to! Naši uradniki se za jasno določbo državnih osnovnih zakonov, za uredbe ministerstev, za razsodbe najvišjega sodišča kratkoma ne zme-nijo in vsak uradnik dela v jezikovnem oziru prav po svoje — pravico! Da je temu res tako, evo nov dokaz:

Kakor znano, je bil tajnik katoliško-političnega in gospodarskega društva J. Rozman (ter župnika Kirchmaier in Premru) od deželne sodnije obsojen radi

LISTEK.

Med romanskimi národi.

Popotni spomini iz Italije, Španije, Francije in Švice.
Piše Jos. Lavtižar.

(Dalje.)

Pot me privede do cerkve »Nuestra Senora de Belén, katero so nekdanj posedovali jezuitje. Pred glavnim vhodom sedé reveži proseči miloščine. Vsak ima na prsih tablico, na kateri se bere, koliko let je že bolehen, da si ne more sam prisluziti živeža. Blizu velikih vrat je ob notranji evangelijski strani oltar s Kristom na križu. Ljudstvo mu pobožno poljublja noge in veliko sveč gori na okoli. Sicer pa je prostorna cerkev, zgrajena v renesanškem slogu, večinoma prazna. V žagradu dobim dva dečka-strežnika, ki začudeno gledata neznanega človeka, priletni cerkvenec pa dremlje na stolu. Povem mu, da bi želel maševati, toda odvrne mi neprijazno, da moram prositi župnika dovoljenja.

Tačas pride mlad duhovnik in si zapali smodčico v sobi poleg žagrade. Vprašam ga, je-li shranjen tu meč sv. Ignacija Lojolskega? Ta ne vé ničesa o tej reči, a jaz ne morem umeti, kako bi mogla biti tako imenitna starina domačinu neznana. Kmalu potem vstopi župnik, krepak mož rujavi

kratkih las in z bliščočimi z zlatom obrob-ljenimi očali. Počasi in glasno čita spriče-valo ljubljanskega škofijstva: »Antonius Bonaventura, princeps-episcopus Labacensis, omnibus et singulis...« Slednjič izprego-vori, zavedajoč se svoje duhovske oblasti: »V naši škofiji in tudi drugod po Špan-skem imamo strog ukaz, da ne smemo biti brez sutane. Dovoljenja seveda ne moremo odreči; ker pa nimate talarja, ne morete maševati v cerkvi, ampak v kapelici za velikim oltarjem.«

Napravljen v zmečkano in ponošeno obleko odidem s strežajem v zaduhlo ka-pelo, kjer naju ni motila živa duša. Tudi perilo, ki se rabi pri kelihu, je bilo tako zanemarjeno, da nisem še videl sličnega nikjer.

Med temi štirimi stenami in v navzočnosti edinega strežnika je bila istinita »missa privata.« Pri povratku mi odda župnik spričevalo nazaj z zapisano sledečo opazko:

Hoy, día de la peder, ha celebrado en esta iglesia de mi cargo.

Barcelona 10 de Agosto de 1900.

Antonio Labor, par.

Naj je mož podpisan s polnim imenom, saj ničesa nečastnega ne poročam o njem, sicer mu pa te vrstice gotovo ne pridejo pred oči.

Sedaj vprašam don Antonija, kateremu je gotovo znano, kakošne dragocenosti ima cerkev v svoji posesti:

»Ali se ne hrani tu meč svetega Ignacija?«

»Da«, odgovori kratko, »lahko si ga ogledate.«

Njegov kapelan pa poprej o tem ničesa ni vedel!

Takoj prinese cerkvenec dolg lesen za-bojček ter vzame iz njega orožje, zavito v rudeči svileni vrečici, pretkani z zlatimi in srebrnimi nitimi. Meč je en meter dolg ter samo 2-5 cm. širok. Po vsej dolgoti ima na vsaki strani dve zarezi, ki se izgubite ob ošpičenem koncu. Roč je železen in 13 cm. dolg, da iznaša skupna dolžina 1-13 m. Orožje ni težko, ker se je rabilo le za pre-bodenje.

Ta meč si torej vrtil, vitežki Lojolan, v boju s Francozi pri mestu Pamplona ob jugo-zapadni strani Pirenej! Čast si si hotel priboriti in slavno zmago, toda zadene te sovražna krogla (1521) in odnesti te morajo ranjenca na očetovi dom v grad Lojola. Od tega časa te posvetna vojaška služba ne ve-seli več. S tem mečem prepašan si priromal v bojevniki opravi na Montserrat, obesil orožje na Marijin oltar in bliščečo obleko podaril revežu, da v siromašni trdi halji po-svetiš nadaljno življenje časti božji. Zbral si

krog sebe več tovarišev ter postal usta-novnik Jezusovi družbi, ki se bori še dan-danes »z uma svitlim mečem« zoper sovraž-nike sv. cerkve.

Še sem držal bridko jekleno orodje v roki, ko pride sopotnik Kremžar v zakri-stijo. Čakal je dolgo časa, kdaj pristopim k oltarju, in že mislil, da se je pripetila kaka nezgoda.

»Začul sem nek ropot« — tako začne pripovedovati — »kakor bi bilo padlo težko tramovje na tla. Strežniki so letali po cerkvi in šepetali med seboj, kar me je zopet po-trjevalo v slutnji, da se je moralo nekaj zgoditi.«

»Ničesa hudega«, mu odgovorim, »le v cerkev me niso pustili. Čakali ste dolgo in zaman, sedaj je vse dobro. Poglejte to ča-stito starino.«

Tedaj sva bila vesela oba, videča toli drag ostanek iz davno preteklih časov. Nemška potovalna karavana je vpraševala po njem l. 1887 na Montserratu, pa ga ni mogla dobiti. V opisu, ki ga je priobčil o tem potovanju jezuit P. Kolb (Pilgerfahrt nach Frankreich und Spanien vom 30. Aug. bis 4. Oktob. 1887), se čita opazka: »Degen des hl. Ignatius von Lojola nicht mehr hier.« Meni pa ne bo prišlo iz spominja nikdar, kdaj in kako sem iskal in tudi našel v Bar-celoni meč sv. Ignacija. (Dalje prih.)

kolportaze na 6 kron globe. Pri prvem zaslišanju že je imenovani zahteval, naj se ga zasliši slovenski, in sodnijski tajnik gospod Kues je takrat zahtevi ugodil. Prišlo je do obravnave pred okrajnim sodiščem in obtoženec je dosledno zahteval slovensko obravnavo. A sodnik, že imenovani gosp. Kues, je nedosledno tokrat isto povsem postavno in upravičeno zahtevo odbil in odredil, da se obravnava vrši nemški in zapisnik piše nemški. Zatoženec je vključ temu govoril le slovenski. Imenovani sodnik se, preziraje postavo, drži namreč načela: Vsak Slovenec, ki zna nemški, ne sme zahtevati slovenske obravnave!! No, to načelo je res »komoda« za sodnika, rekli bi: najnovejša jezikovna naredba, katerih za Koroško ne izdaja osrednja vlada, marveč jih kar od slučaja do slučaja napravljajo posamezni sodniki! O tem, koliko so vredne in postavne take »naredbe«, je sodba jasna.

Obtoženec R. se je zoper postopanje prvega sodnika pritožil na višjo sodnijo v Gradcu. Od tam pa je prišla naslednja, za naše razmere prav značilna rešitev v sledečem, seve nemškem dopisu:

»Praes. 851
17/1.

Gospodu Jožefu Rozmanu,
v roke g. dr. Alojzija Kraut-a, odvetnika
v Celovcu.

Vsled naročila od dne 17. aprila t. l., praes. 4290 — 17d/L., se Vam naznanja, da predsedništvo c. k. višjega sodišča o vaši pritožbi proti kazenskemu oddelku okrajnega sodišča v Celovcu glede obravnave jezika ni imelo ničesar ukreniti.*

C. k. predsedništvo deželnega sodišča.
Celovec, dne 19. aprila 1901.

Ullepitsch I. r.»

C. kr. nadsodišče v Gradcu torej po tem kratkobesednem dopisu »nima ničesar ukreniti« v tej zadevi! Gornji odlok je res klasičen ter jasno osvetljuje naše žalostne razmere. Ne sklicuje se na nobeno postavno določbo, ne navede nobenega paragrafa, kratko, jedrnat se izreče, da visoko nadsodišče v Gradcu »ni imelo ničesar ukreniti« in s tem — basta! To je pač »sumarično« postopanje v najlepši meri!

Lani smo pisali o slični zadevi: »Vnovič je najvišja sodnija potrdila veljavo našega materinega jezika pred sodnijami, pa vključ temu je pričakovati, da te veljave naši nemški nacionalci na sodnijskih sedežih ne bodo pripoznavali.« Letos moramo z žalostjo pribiti resnico, da te veljave, kakor kaže navedeno, niti sodniki, ki so rodom Slovenci, nočejo pripoznavati! Tužna nam majka!

Dalje smo lani ravno tam pisali: »Mučno je za stranke, ako morajo v vsakem posameznem slučaju nasproti sodnikom, čuvarjem pravice, čuvati — postavne. Ne zadoštuje, kakor vsakdanja skušnja kaže, če se na pritožbe da od višjih mest zagotovilo, da se je vse potrebno ukrenilo, ampak treba je tudi poskrbeti, da bodo vzroki takim pritožbam za vsikdar ponehali.« — Letos moramo tudi v tem konstatovati »napredek«, da namreč nadsodišče v Gradcu »nima ničesar ukreniti«!

Seveda se bomo zopet pritožili, ker vedno še upamo, da se tudi v Avstriji še najde pravica!

*) „... nichts zu verfügen befunden hat.“

Državni zbor.

Dunaj, 24. aprila.

Vedno lepše!

Kdor hoče vedeti, kako omikani so nekateri državni poslanci, naj prečita steno-grafska zapisnika predzadnje in včerajšnje seje. Večjih surovostij si italijanski kozji pastirji ne mečejo v obraz in novi protestantje prekašajo tudi Lutrove epistole s svojimi agitacijskimi spisi in interpelacijami. Skrajna posurovelost se je vgnezdila v vrstah nemških kulturonoscev, ki z zaničljivim posmehom in pomilovanjem zró na slovan-sko paro.

In ko bi se to godilo samo v njihovih društvih in listih! Ne, to se godi vedno vsak dan na javnem odru v avstrijski zbornici na troške davkoplačevavcev. Tako se vrši pri nas politična vzgoja, ki rodi vedno

lepše sadove. Wolf se mora skriti pred svojimi učenci, kakeršni so Stein, Eisenkolb in tovariši. On je danes salonski mož v primeri s podivjanimi življi, ki jih je otrovano iz do korena izprijeno javno življenje v severonemških pokrajinah vrglo na površje.

Vedno bolj se ukoreninja prepričanje, da so te ostudne prikazni politične nemo-ralnosti izrodki mejnarodne lože, ki po vsej Evropi ruje proti prestolu in altarju ter ostruplja javne vodnjake, iz katerih ljudstvo zajema smrtonosno pijačo. In ta mejnarodna zarota ima vsepovsod mogočne zagovornike in zavetnike. »N. Fr. Pr.« je danes prvo glasilo te gadje zalege, ki javno in tajno, zvito in s pritajeno hinavščino zalezuje vsak korak političnega neprijatelja, mu nož zastavlja na vrat in v odprto rano siče zeleni strup.

Tej mejnarodni zaroti je vsaj po imenu še katoliška Avstrija že davno tarča za rovarske napade in torišče prekucijske agitacije. Kar se osnuje v načrtih izven državnih mej, to skušajo izvršiti pod okriljem poslanske imunitete plačani in neplačani agitatorji, ki brezstidno zasramujejo avstrijsko ime in katoliško prepričanje. Možje, katerim je nepristranska zgodovina španska vas in umazani pamfleti moralnih propalic vsakdanja duševna hrana, so danes merodajni v avstrijski zbornici. Pred njimi ima celó vlada strah, ker se boji, da bi jej razbili z največjo težavo s trtami in žico zverženi parlament.

Katiline danes javno slavé svoje zmage pod varstvom zakona in vladne prizanesljivosti. Ti so naravni otroci več kot tridesetletnega vladnega sistema, ki je v obliki centralizma širil in utrjeval vsenemško idejo, katera danes prekvaša javno mnenje in drobi stebre habsburške države. Vzgojili so duhove, ki jih ne morejo brzdati.

Izjava nadvojvode Fr. Ferdinanda.

Ni torej čudno, da te vrste ljudje javno zasmehujejo katoliško cerkev, njene nauke in naprave, kakor to delajo s svojimi predlogi in napravami. Kaj pomaga, ako protestujejo proti takemu početju posamezni poslanci, kakor je to včeraj storil opat Treuinfels, ko na drugi strani politični tihotapci dobivajo moralno podporo.

Danes so šli v ogenj soc. demokratje pod vodstvom posl. Pernerstorferja, ki je v posvetu klubovih načelnikov toplo priporočal delo v zbornici, nato pa takoj spisal in vložil nujni predlog: § 64 kazenskega zakona (razžaljenje članov cesarske hiše) naj se preklicé.

S tem predlogom je položil Pernerstorfer novo butaro na parlamentarno peč. Do 3/4. uro je trajala divja in razbrzdana debata o tem nujnem predlogu.

Posl. Pernerstorfer je sicer na videz mirno, a v istini jako strupeno utemeljeval svoj nujni predlog. Rekel je: Mi soc. demokratje prav nič ne očitamo nadvojvodi, ako je prevzel protektorat kat. šol. društva. To je njegova stvar. Toda političen nasprotnik vsled določb § 64 kaz. zakonika ne sme kritikovati njegovih besed, niti postopanja.

Zato je treba preklicati dotično kazensko določbo. To je bila pglavitna misel njegovega govora, katero pa je prepletal z zgodovinskimi bajkami iz protestanškega slovtva. Mej govorom je bil zopet ropot in prepir mej antisemitizem in Schönererjevci. Predsednik je moral za nekaj minut prekiniti sejo.

Ministerski predsednik dr. pl. Körber se je v imenu vlade odločno izjavil proti predlogu, istotako grof Dzieduszycki v imenu poljskega kluba. Na predlog posl. Ludwigstorffa je zbornica z veliko večino vsprejela konec debate in govorila sta generalna govornika contra baron Morsey, za predlog smešni Malik. Značilno je, da so za predlog bili vpisani nekateri socijalni demokratje, Klofač, Fresl in Malik. Žreb je odločil za Malika v njegovo veliko zadrego, kajti s svojim govorom se je osmešil pri najožjih svojih somišljenikih. Stvarno in mirno pa je baron Morsey pobijal Pernerstorferjev predlog in njegove trditve. Živahna pohvala je bila Morseyu plačilo za njegovo odločno avstrijsko in katoliško prepričanje.

Mej Morseyevim govorom so Schönererjevci zopet s psovkami napali dr. Šusteršiča in povzročili velik krik. Dr. Šusteršič povabi dr. Schalka, naj mu pojasni vzroke. In dr. Schalk je dr. Šusteršiču naravnost priznal, da ima posl. Stein spisano, seveda tendenciozno zavito poročilo o znani pravdi zaradi Tomaževe žindre. Kje je dobil to poročilo? Mi si niti misliti ne moremo, da bi se našel Slovenec, ki bi se v boju proti sorojakom posluževal tako podlega orožja v rokah zakletih sovragov našega skupnega naroda. Sicer pa je dandanes vse mogoče in ne bilo bi prvič.

Za debato so se zopet vršili popravitki. Govorili so dr. Menger, Klofač, Schneider in Pernerstorfer. Pri glasovanju nujni predlog ni dobil 50 glasov, kajti za nujnost so glasovali samo soc. demokratje, Schönererjevci in češki socijalisti. Predlog pa še ni pokopan, ker babil se bode žnjim ustavni odsek.

Nato je zbornica nadaljevala razpravo o pristojbinski noveli. Doslej sta govorila dr. Ofner in Noske

Dnevni red do 15. junija.

Ministerski predsednik je že včeraj v razgovoru z načelniki nemških strank izražal željo, naj bi poslanska zbornica do 15. junija poleg raznih gospodarskih predlog rešila tudi proračunski provizorij. Danes so se sosli načelniki, katerim je dr. Bärenreither predložil svoj načrt dnevnega reda, ki ga pa načelniki niso še odobrili. Po tem načrtu bi zbornica do 15. junija morala rešiti: Zakone o pristojbinah, trgovinskih zbornicah, posnetnem maslu, žganjarini, vinski klavzuli, devetursem delu v premogokopih, debato o izjavi nadvojvode Fran Ferdinanda, prvo branje proračuna, začasni proračun, investicije, vodne ceste in lokalne železnice. To je torej jako dolg »jedilni list«, poln izbranih jestvin za ljudske zastopnike. Toda ta zbornica gotovo niti polovice tega ne reši, kar žele nekateri vplivniki in kar bi bilo tudi potrebno in umestno. Zato bodo že skrbeli vsenemški bogovi in maliki.

Prihodnja seja je šele v petek, ker jutri zborujejo razni odseki.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. aprila.

Poslovni načrt za poslansko zbornico je bil na dnevnem redu posvetovanja načelnikov vseh parlamentarnih strank, katerega se je udeležil tudi ministerski predsednik Koerber. Razgovor v tej seji še ni bil završen in se nadaljuje tekom jutrišnjega dne. Ministerski predsednik je naprej naznanil, da je vlada mnenja, naj bi zbornica delovala do 10. junija; zborovala naj bi tedaj tudi mej delegacijskim zasедanjem. V tej dobi naj bi zbornica rešila proračunski provizorij, proračun, investicijsko predlogo, dalje zakon o vodnih cestah, ki ga vlada jutri predloži zbornici, lokalne železnice, dalje kvotni zakon ter zakon o štetju obrtnih podjetij. Kajpada je dr. Koerber pripomnil, da je to ogromno delo za primeroma kratko parlamentarno dobo, ter priporočal poslancem, naj bodo zmerni pri razpravah. — O tem se je potem vnela živahna razprava. Nasproti Koerberjevemu načrtu je predložil posl. dr. Baernreither neko tabelo, po kateri naj bi zboroval parlament do 15. junija in imela v tem času zbornica 30 sej. Ta doba naj bi se razdelila v tri oddelke: I. do 4. maja: rešitev sedanjega dnevnega reda brez prvega branja o proračunu, dovršitev razprave o investicijah v odseku, II. oddelek do binkošti: prvo branje proračuna in proračunski provizorij (3 seje), prvo branje zakona o vodnih cestah (2 seji), prvo branje zakona o lokalnih železnicah (2 seji), drugo branje zakona o delu v rudnikih in delo v odsekih; v III. dobi do 15. junija naj bi se vršilo drugo branje investicijske predloge (4), o vodnih cestah (3), lokalnih železnicah (3) in o provizoriju (3 seje). — Po mnenju predlagateljevem bi se imela v tej dobi vršiti samo jedna politična razprava. Najbolje bi bilo, ko bi se o proračunu sploh ne vršilo prvo branje. Istotako naj bi se postopalo tudi z več drugimi zakonskimi načrti. Z vladnim načrtom so se splošno strinjali vsi navzoči načelniki, izjavili so le, da se hočejo o tem še prej posvetovati v posameznih klubih, in naj bi se ne tratil čas z narod-

nostnimi in verskimi vprašanji, ki so se posebno priljubila velenemcem in soc. demokratom.

Ovacija dr. Luegerju.

V raznih židovskih liberalnih listih se v zadnjem času mnogo pripoveduje, kako je jel ginevati ugled in vpliv župana dr. Luegerja mej dunajskim prebivalstvom. O tem ve v zadnjih številkah posebno mnogo povedati glasilo iz Fichtegasse »N. Fr. Presse«, ki kajpada ni zadovoljno z Luegerjevim delovanjem. Pri zadnjem shodu v Hernalsu, kjer je dr. Lueger slavil najnovejši korak nadvojvode Frana Ferdinanda, se je pa jasno pokazalo, kako lažnjiva so poročila nasprotnih mu listov. Kakor je posneti poročilom dunajskih krščanskih listov, se je udeležilo omenjenega shoda blizu 4000 oseb, ki so po Luegerjevem govoru navdušeno peli cesarsko himno. Pozneje pa, ko je govornik odhajal, so mu priredili zborovalci navdušene ovacije. Mej Luegerjevo koračnico in navdušenimi klici: »Živela Avstrija, živel Lueger, proč z izdajicami!« se je Luegerjev voz le s težavo premikal od zborovališča. Raz oken bližnjih hiš so vihrali robci v pozdrav. Preteklo je mnogo časa, da se je mogel voz preriti skozi velikansko gnječo. Navdušenje se pa še tudi potem ni hotelo poleči in dolgo časa še so zborovalci navdušeno prepevali Luegerjevo himno. — Tako »gineva« ugled župana Luegerja mej dunajskim poštenim prebivalstvom.

Kongres evropskih vladarjev.

Pred nekaj dnevi je javil neki zunanji list iz diplomatskih krogov, da je ruski car storil neke korake za kongres vseh evropskih vladarjev, ki naj bi se vršil v poznem poletju ali pa v zgodnji jeseni. Svoj načrt je car prijavil dvoru v Kodanju. Na tem sestanku bi se vršil razgovor o vseh važnejših mejnarodnih vprašanjih. Ideja sestanka pa menda še ni posebno dozorela, ker se o tem uradno še ničesar ne objavlja in se neki tudi prej ne objavi, dokler ji ne pritrdijo vsi ali vsaj večinoma vsi vladarji. Bržkone pa ostane tudi v pozni jeseni samo pri ideji.

Povišanje žitne carine v Nemčiji.

Kakor je posneti iz berlinskih listov, bodo nemške agrarne stranke vendarle prodrlé s svojo zahtevo glede povišanja carine na žito, akoravno jim vlada ne bo ustregla v oni meri, kakor to zahtevajo zastopniki agrarnih strank. Načrt, ki je sedaj predložen vladam posamnih držav v Nemčiji, določa sledeči tarif: za rž, pšenico in oves 5 1/2 mark, za turško 2 1/2, za ječmen 5 1/2, za slad 8 in za sočivje 3 1/2 marke. Poleg tega se pa tudi preminja carinski tarif za živino in sicer za vole 9, za ostalo govedo 5, za ovce 5 in za prašiče 8 mark od dvoj. stota. S tem povišanim tarifom hoče vlada pridobiti agrarce za kanalsko predlogo. Glasovi agrarnih krogov o teh postavkah še niso znani.

Rusko-japonski razpor.

Konečna posledica mirovne akcije evropskih velesil na kitajskih tleh ho po soglasni sodbi merodajnih (?) politikov rusko-japonska vojska radi Mandžurije. Japonci so že davno pripravljeni za tak korak in se ravno sedaj v japonskih arzenalih opaža zelo živahno gibanje. Da morejo Japonci v slučaju vojske z Rusi v polni meri računati na pomoč Angležev, je že itak znana istina. Trditi bi se tudi smelo, da bi v slučaju, da bi se vojska res v kratkem pričela, imela za Rusijo posebno na morju slabe posledice, ker bi bila ta težko kos združeni japonsko angleški pomorski sili. Tega se zavedajo ruski politiki in skušajo zato čim dalje zavleči pričetek baje neizogibne vojske. Pred vsem treba z dogotovitvijo sibirské železniške zveze poskrbeti za lažje prevažanje vojaštva, zagotoviti druge potrebne priprave, konečno pa zagotoviti si tudi prijateljstvo ali vsaj nevtralnost ostalih velesil, Nemčije, Avstrije in Francije. In na tem se neki že dela na vseh koncih in krajih. Proti taki trdni zvezi bi se pa potem tudi Angleži kdove koliko ne upali. Seveda ruski načrti niso tako jasni, ker nimajo Rusi navade, vsega obešati na veliki zvon, kakor to delajo Angleži, večkrat v svojo pogubo.

Dopisi.

Z Dobráve pri Kropl, 24. aprila. Po prestani smrtnonevarni bolezni sem v nedeljo dne 21. t. mes po dolgem prestanku

prvič zopet opravil službo božjo, če prav še zelo oslabiljen. Moj skrbni zdravnik mi je strogo prepovedal vsako težavnijo opravilo in vsako razburjenje, da se bolezen, pljučnica, katero sem prebolel že četrtič, ne povrne. Prav zato menda, da bi me razburil ter zopet postavil tik groba, je poslal za za ono nedeljo neki liberalci po »Narodu« infamno vest v svet, da sem pri ustanavljanju Marijine družbe bajne (ahá) določil za vsako dekle vstopnine 7 gld. ter da se vsled tega ni vpisalo nobeno dekle v družbo. Same laži! Pod vredniškim košem skritega liberalnemu dopisniku tu javno povem, da je podlo lagal. Za omenjeno družbo sploh nisem določil nikakega prispevka. Brez najmanjšega pritiska se je oglasilo koj prvi dan krog dvajset deklet. Naj pripomnim še, da je »Narodov« vestni poročevalec za te laži potreboval nič manj kot — tri mesece manj deset dni! V resnici: v potu obraza skovan dopis!

V. Aljančič, župnik.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. aprila.

Kdo bo ljubljanski župan? Sinoči, ko se je med občinstvom izvedel izid obč. volitve II. razreda, da ima dosednji župan ljubljanski Iv. Hribar okoli 100 glasov manj, kot dr. Tavčar, da ima samo še kandidat Gorše par glasov manj kot Hribar, da je zatorej Hribar, ker je mej onimi, ki imajo najmanj glasov, izvoljen le za dobo enega leta v smislu § 18, odst. 4. obč. reda, kajti so bili izpraznjeni v II. razredu vsled znane razsodbe upravnega sodišča štirje mandati le za dobo enega leta, ko se je vse to izvedelo, ko se je izvedelo celo, da so ta izid provzročili dr. Tavčarju dobri prijatelji Nemci, takrat se je čulo na vseh straneh iz ust liberalcev, med njimi tudi iz ust kandidatov: »Sedaj bo pa Tavčar župan!« Naznanili smo čitateljem že sinoči vest, da je vzel doktor Tavčar ravno sedaj v drž. zboru dopust, in svoj čas smo registrovali govorico, da namerava dr. Tavčar doseči županstvo. Z vsemi takimi govoricami se pečamo samo v toliko, v kolikor nam veleba časnikarska dolžnost, zaznamujemo jih brez lastnega pristavka. Tudi s to najnovejšo vestjo se nečemo dalje pečati, dasi nekateri menijo, da bi utegnili biti utemeljena že radi tega, ker se da občinski red ljubljanski tudi tako tolmačiti, da bi g. Ivan Hribar, ker je izvoljen samo za dobo enega leta, sedaj niti županom izvoljen biti ne mogel. § 23. obč. reda namreč pravi: »Volitev županova velja vselej za tri leta, bodisi, da je bil izvoljen v začetku volilne dobe, ali pa med volitveno dobo na izpraznjeno mesto; in župan ostane na svojem mestu celo tedaj, ko bi ga med tem časom po § 16. zadela vrsta, da bi moral istopiti iz občinskega sveta.« § 16. pa določa: »Vsako leto izstopi iz občinskega sveta tretjina svetovalcev in se nadomesti po novih volitvah, katere je izvršiti meseca aprila. Kadar je na novo izvoljen ves obč. svet, takrat 1. in 2. pot določi žreb tiste svetovalce, katerim je izstopiti; potem izstopijo vselej tisti, ki so bili tri leta poprej izvoljeni.« To pa za Hribarja ne velja, ker je sedaj izvoljen le za eno leto, ne na mesto odbornika, ki mu je v smislu § 16. potekla doba, marveč na mesto pred dvema leti izvoljenega odbornika, katero je vsled razsodbe upravnega sodišča bilo izpraznjeno. Torej se gošpod Hribar po sodbi nekaterih sedaj sploh voliti ne more, ker zakon določa, da mora veljati volitev župana za tri leta, njegova bi pa ne mogla veljati za to dobo, § 16. pa zanj sedaj nima veljave. Z gospodom Hribarjem nas z ozirom na vso njegovo liberalno preteklost in sedanjost ne vežejo nikake simpatije, dasi je na Reki, kakor je poročal »Novi List«, obsojal delovanje dr. Tavčarja, in zadnjič, ko ga je pred kratkim intervjuval sotrudnik »Kraja«, tudi izjavil, da liberalna stranka ne soglašala s postopanjem dr. Tavčarja, katere besede je ponatisnila praška »Politika«, in so zanetile v liberalni strehi hud ogenj, tako, da so govorili, da hočejo Hribarja prisiliti k preklicu te izjave. Vendar pa je zagonetka za tistega, ki je ne zna rešiti, zakaj so ljubljanski Nemci baš sedaj šli na volišče zoper Hribarja. Izvor liberalne govorice, da bo sedaj dr. Tavčar župan, je tudi zagoneten.

Javna predavanja »Slov. kriš. soc. zveze« so se večeraj završila za zimsko in spomladno dobo s predavanjem g. Kreka o alkoholizmu. Vseh predavanj je v pretekli poslovni dobi priredila »Zveza« dva in trideset. Po leti ne bo predavanj, pač pa se javna predavanja v »Katoliškem Domu« zopet prične meseca oktobra. Obširneje o večerajšnjem predavanju poročamo jutri.

Poročil se je v Plzinu g. Cecil Vašiček, član slovenske opere, z g. Frančiško Bláhom.

Umrla je sestra gimnazijskega ravnatelja gospoda Jožefa Stareta in vojaškega duhovnika gospoda Antona Stareta, gospa Julija pl. Glatz, vdova dvornega svetnika, v 62 letu svoje dobe.

Dobrodelni bazar v korist Elizabetni bolnici in gospejnemu društvu. Odbor za prireditev tega bazara so je sledeče sestavili: pokroviteljica Nj. eksc. gospa baronica Heinova, načelnica in prve namestnica gospa dvor. svet. Račič, dalje gospe Irma Brauner, baronica Gall pl. Gallenstein, županja Hribarjeva, Lavričeva, baronica Liechtenberg, Luckmann, Lukane pl. Savenburg, Riedlinger, grofinja Marta Schaffgotsch, Schmid, Ana Schmid, dr. Vera Šlajmerjeva, Franja dr. Tavčarjeva in Marija Zupanceva; gospodje: načelnik bar. Gall pl. Gallenstein, namestnik preds. kranj. hranilnice Jos. Luckmann, Ot. Bamberg, c. kr. finančni komisar Anton Janežič, dr. Val. Krisper, K. Leskovic, deželnega glavarja namestnik baron Liechtenberg, podpolkovnik Janez Lavrič, ravnatelj Artur Mahr, dr. Fran. Papež, major Pohlreich, nadporočnik Righetti, H. Wettach, dr. Miljutin Zarnik, polkovnik Fr. Zimburg in baron Egon Zois. — Oč nadvojvoda Evgena je došlo krasno izdelano darilo. — Denarne pošiljke se prosi pošiljati naravnost blagajniku g. K. Leskovicu.

Štjarske novice. Prestavljen je iz Slivnice pri Celju v Čadram č. gosp. Ivan Ivanc. — Č. g. Jožef Sigl pride od Sv. Petra pri Mariboru v Gornjo Poljskavo. Začasno na dopustu je radi bolezni č. g. Mat. Zemljič, kaplan v Čadramu. — Graški pekovski pomočniki so imeli shod, na katerem so zahtevali, naj se odpravi delo ponoči. — V konkurz je prišel v Mariboru klobučar Karol Mark.

Iz Trsta se poroča, da se ondi govori, da se je poslanec tržaške trgovinske zbornice, Basevi, odpovedal svojemu mandatu. Dalje se poroča, da je umrl tržaški občinski svetnik dr. Porenta.

Italijanski podaniki v Trstu. Tržaški »Avanti« poroča, da je pomorska vlada podelila dela v novi luki nekemu konsorcijsu kapitalistov, ki so italijanski podaniki, in ti podjetniki so hiteli, da si nabavijo delavce iz svoje domovine. Dan za dnevom prihajajo večje ali manjše skupine teh revežev v naše mesto. O dohodu vsakega vlaka in parnika jih čakajo odposlanci podjetništva, da jih spravijo v pripravljena stanovanja. Delavcem je obljubljena mezda od 80 novč. do 1 gld. 20 novč., nadzornikom pa po 1 gld. 50 novč. Na ta način dosežejo tuji podjetniki dvojce: obogate se o suženjskih mezdah, ki jih bodo plačevali svojim rojakom, na drugi pa oškodijo domače delavce, katerih je na tisoče brez dela v Trstu. — Tako se vzdržuje v Trstu italijanski značaj mesta!

Luzzatti o vinski klavzuli. Italijanski listi poročajo: Dne 23. t. m. je bivši minister, poslanec Luzzatti govoril v nekem gledališču v Bari (Pulija) o vinski klavzuli. Naglašal je, da je Avstro-Ogrska edino tržišče italijanskih vin ter da to državo preskrbljuje skoro izključno Italija. Vinska klavzula je imela za Italijo najboljše uspehe. Cele pokrajine Pulije in Sicilije pridelujejo vino za Avstro-Ogrsko. Ako bi se smelo soditi po glasovih iz vrst avstrijskih in ogerskih agrarcev, bila bi huša carinska vojna med Italijo in Avstro-Ogrsko neizogibna, a to je izključeno vsled polit. vezi, ki obstoje mej obema državama. To je tudi v narodno-gospodarskem oziru nemogoče, kajti posledice take vojne bi razdelile v dva sovražna tabora Adrijo, katera mora po naravi in potrebi ostati zjedinjena (!). Vendar se zdi Luzzattiju lahko mogoče, da Avstrija zviša carino na

vino na način, da bo vsaj po večem delu ustrezno zakonitim (!) koristim italijanskim. Govornik je zaključil z željo, naj bi vladal med narodi gospodarski mir. Vendar pa mora biti Italija pripravljena, da brani svojo carinsko tarifo. — Dobro obiskani shod je sprejel resolucijo s pozivom, naj bi nove trgovinske pogodbe vzdržale do sedaj dosežene postavke, zlasti tudi kar se tiče vinske klavzule.

Kako se v Trstu podeljuje službe Tržaški »Avanti« piše, da je tržaški magistrat razpisal dve službi višjih ognje-gascev z letno plačo 2000 K in pripadki. Za te službe je potrebno, da je dotičnik izvršil srednjo šolo. Razpisal se je v smislu zakona natečaj in oglasilo se je več Tržčanov s potrebno kvalifikacijo. Njih trud in stroški, ki so jih imeli z nabavljanjem dokazil, pisanjem in kolki, je bil zaman, kajti magistrat je bil že pred iztekom zakonitega roka podelil obe službi svojim privržencem, ne da bi zahteval od njiju navedene dokaze. — Isto komedijo je igral magistrat nedavno o podelitvi uradniške službe v mestni bolnišnici. Tudi to mesto je bilo že več mesecev pred konkurzom zasedeno. Dobila je istotako magistratova kreatora. — In vse to mirno gleda nadzorovalna oblast!

Z Gorenjskega se nam piše: Tu okoli je pripovedoval neki agent, da je liberalni župan Hribar naročil za mesarski most v Ljubljani štiri dragocene zmaje, ki bodo — klerikalce hrustali! — Tavčar in Hribar ta posel opravljata zastoj, je dobil odgovor.

Ogenj je bil danes zjutraj ob štirih v šmarski fari in sicer v Klancu »pri tišlarju«. Pogorela je hiša in gospodarsko poslopje. Škofeljska požarna bramba je bila sicer takoj na lici mesta, pa ker je bila hiša se slamo krita, ni bilo moči ničesar več rešiti. Tudi šmarska požarna bramba je prihitela se svojim načelnikom vrlim gosp. županom Jos. Ogorelcem, za kar ji bodi na tem mestu izrečena topla zahvala.

Ljubljanske novice Roparji v ljubljanski okolici. Z ljubljanskega gradu ušla tatova Jereb in Plauc se imata prav dobro in prav vesela sta, da se jima je posrečilo na Gradu napraviti luknjo v zid in uiti. Čujemo, da sta predzna tatova obiskala že tri vasi v ljubljanski okolici in pokradla, kar se je dalo. Nek njiju »prijatelj« je policiji povedal, da se potepata tatova po tivolskih gozdih, in res se je večeraj napravil na tatova lov po tivolskih gozdovih, Jereb in Plauc sta pa v popolnem miru pila v neki krčmi blizu Rudečega križa. Kakor se vidi, privoščila sta si malo »šalo« z našo policijo. — Električna železnica in tobačna tovarna. Čuje se, da bode podjetništvo električne železnice prevzelo tudi vožnjo tovorov iz ljubljanske tobačne tovarne. — Poskus en samomor. 63 letna beračica Elizabeta Hribernik je skočila danes zjutraj na Trnovskem pristanu v Ljubljano. Voda Ljubljance pa je Hribernikovi nakrat postala premokra, zato se je zopet sama izkocabala iz Ljubljance. Elizabeta Hribernik menda ni pri pravi pameti. — V pijanosti sta p a d l a v Ljubljano na Trnovskem pristanu dva delavca. Posrečilo se je ju rešiti. Delavcema je ime Čelešnik Franc in Čelešnik Jože. Potegnil ju je iz vode Kalmus Jaroslav in nek klepar.

Zdravje v Ljubljani od dne 14. do 20. aprila: Število novorojencev 15, umrlih 27; mej njimi za škrlatno 1, za jetiko 5, za vnetjem sopilnih organov 2, vsled mrtvouda 1, vsled nezgode 1, vsled samomora 1, za različnimi boleznimi 16. Med njimi je 5 tujcev in 16 iz zavodov. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za škrlatno 7, za tifuzom 11, za vrtico 1 ter za ušesom 2.

Ogenj v gozdu. Pogorel je v ponedeljek popoldne velik del gozda v Berčicah pri Metliki. Ljudje, ki so blizu kopali v vinogradu, se niso veliko zmenili za ogenj, dokler niso prišli orožniki, ki so jih prisilili, da so šli gasiti. Gozd je lastnina nemškega reda. Zažgala je najbrže zlobna roka.

Utonil. V Drašičih pri Metliki je padel v torek triletni sinček Mikota Pečariča v bližnjo lužo in se vtopil. Žalostna mati je sama potegnila iz luže otroka — mrtvega.

Mrliči pod električno železnico. Na Dunaju se je zaletela električna železnica v voz, ki vozi mrliče, in ga razdrobila. V vozu so bile krste z mrliči, ki so se zvalile na cesto in krsta z mladim otrokom se je celo odprla. Grozen prizor!

Kongresi. Macedonski kongres je izvolil Michailovskega predsednikom osrednjega odbora. Ta volitev pomeni zmago zmerne struje. Oč zaprtih pristašev Sarafova ni bil nihče izvoljen. V Neaplju se je pod predsedstvom Crispija otvoril narodni kongres Albancev.

Šolo za izvoščke je napravil mestni svet v Petrogradu. Predmet, ki se v šoli uči, je zemljepisje Petrograda in okolice, francoski jezik, ravnanje s konji, proučenje takse in lepe šege. Zadnje skušnje je popolno dovršilo 55 izvoščkov, nad 60 jih ima ponavljajni izpit. Namesto knute so tudi petrogradski izvoščki dobili sedaj bič. Rep konj mora biti pristrižen.

36 milijonov kron na teden velja Angleže vojna v Južni Africi. Tako je v angleški zbornici pripoznal angleški vojni minister.

Obsežna anarhistička zarota. Ameriški policiji so prišli v roke papirji, ki dokazujejo, da eksistuje zarota proti življenju rus. carja, proti cesarju Viljemu II., kralju in kraljici laški in grofu turinskemu. Središče ima ta zarota v Pattersonu. Anarhist Romagnoli, ki je aretovan na Nemškem, je v zvezi s to zaroto. Ameriški anarhisti izjavljajo, da človek, katerega ima nemška policija za Romagnolo ni pravi Romagnolo, ki je še — prost.

Društva.

(Vinarska zadruga v Novem mestu) vabi k ustanovnemu shodu, ki bode v sredo dne 1. maja t. l. ob 10. uri dopoldne v novi gostilni g. J. Košaka v Novem mestu. Vspored: 1. Volitev predsednika shodu. 2. Predložitev in sklepanje pravil. 3. Volitev načelnstva, nadzorstva, presojevalne komisije in razsodišča. — Novomesto, dne 15. aprila 1901. — Osnovni odbor.

(Okrajna hranilnica in posojilnica v Idriji) je imela v nedeljo dne 14. t. m. letni občni zbor. Poslovala je dobro. Dohodkov je imela 778.525 K 20 h in isto toliko izdatkov. Poslovnega dobička izkazuje račun za leto 1900 4903 K 89 h. Vsled sklepa občnega zbora podeli hranilnica naslednje podpore: Družbi sv. Cirila in Metoda 100 K; Vincencijevi družbi v Idriji, gasilnemu društvu in ljudski šoli v Idriji, revnim solarjem v Idriji za knjige, bolniški blagajni v Idriji istotako po 100 K, gasilnim društvoma v Črnem Vrhu in Žireh po 50 K, ljudskim šolam v Črnem Vrhu, Žireh in Godoviču po 50 K, ljudskim šolam v Sp. Idriji, Ledinah, Zavracu, na Gorah, Vojskem in Vrhu po 40 K, čipkarski šoli v Idriji 50 K, strokovni šoli za lepljenje 40 K, pomočnemu društvu za visokošolce v Gradcu 100 kron, revnim dijakom na srednjih šolah v Ljubljani in drugod 500 K, revnim dijakom na bodoči realki v Idriji 300 K, donesek za pokojninski sklad bodočih uradnikov hranilničnih 500 K in kmetijski podružnici v Spod. Idriji 30 kron. Odbor je izvoljen stari skoro soglasno.

(Hranilnica in posojilnica v Serniču.) Računski sklep za II. upravno leto 1900 smo te dni prejeli in izkazuje sledeče podatke: Posojilnica je član »Gospodarske zveze« v Ljubljani. Pristopilo je tekom računskega leta 101 zadružnikov, izstopil 1 zadružnik in šteje posojilnica torej s sklepom računskega leta 152 članov. Promet v računskem letu je znašal 184.726 K 70 h. Hranilnih vlog se je vložilo 67.915 K 66 h, vzdignilo se je 17.838 K 35 h. Torej stanje hranilnih vlog sklepom računskega leta 64.168 K 73 h. Posojil se je dalo 60.194 K, vrnilo se je 4734 K 7 h. Stanje vseh posojil vkup konec leta 1900 63.415 K 94 h. Čistega dobička je 214 K 59 h, ki se dene v rezervni sklad. Rezervni sklad znaša 220 K 80 h.

(Posojilnica v Velikovecu) je imela v minulem desetem upravnem letu 1900: Sprejemkov 172.789 kron 14 vin. Izdatkov 166.879 kron 23 vin. Vkup 339.688 kron 37 vin. denarnega prometa. Hranilnih vlog se je na novo vložilo 90.860 kron, vzdignilo 58.770 kron, ostalo koncem leta 254.857 kron. Posojil se je na novo dalo 67.874 kron, vrnilo 48.094 kron, ostalo koncem leta 200.292 kron. Zadružnikov je pristopilo 51, izstopilo 12, ostalo koncem leta 467. Čistega dobička je bilo 2208 kron 03 vin., in se je razdelil tako: Načelnstvo dobi nagrade 700 kron. Za sklepanje računa 50 kron. Cril-Metodovi družbi 100 kron. »Naši straži« 50 kron. Za naročitev gospodarskih časnikov in po nesrečah obiskanim udom v prid se določi 204 kron 04 vin. Vkup 1104

krone 04 vin. Ostanek se pridene rezervni zakladi, katera je narasla na 11.436 kron 12 vin. Posojilnica je član »Zveze slovenskih posojilnic v Celju«, katera je zadajo revizijo izvršila dne 10. vinotoka 1900.

Telefonska in brzojavna poročila.

Ribnica, 25. aprila. Nasprotniki propadli, mi pa smo se dvignili. Od 25 občinskih odbornikov je 16 katoliškonarodnih.

Sodražica, 25. aprila. Povodom petindvajsetletnice izbornega župnikovega delovanja na duševnem in socijalnem polju so sodraški farani na večer 24. aprila proslavljali z razsvetljavo, kresovi in streljanjem. Mladeniška in dekliška Marijina družba je slavljencu srčno čestitala.

Dunaj, 25. aprila. (C. B.) Danes dopoludne je bil v prisotnosti železniškega ministra soglasno sprejet prvi člen investicijske predloge glede druge železniške zveze s Trstom. Poslanec Kaftan je pri glasovanju v ime tovarišev oddal izjavo, da glasuje za predlogo le pod pogojem, da se povoljno reši vprašanje o vodnih cestah. Poslanec Kolischer se je v ime poljskega kluba pridružil tej izjavi ter še dodal pogoje, da deželam in avtonomnim zastopom za gradnjo kanalov ne bo treba donati.

Dunaj, 25. aprila. Čuje se, da knjeginja Hohenberg ni prisostvovala cerkvenemu sprevodu aristokratskih dam, ker je ni bilo na Dunaju.

Praga, 25. aprila. Deželni odbor je sklenil naprositi vlado, da naredbenim potom podaljša deželni budgetni provizorij, ker sedanji poteka s koncem aprila, a le s tem pogojem, da deželni zbor ne zadene radi tega nikaka odgovornost.

Praga, 25. aprila. Dne 25. t. m. se bodo tu sešli zaupniki vsenemške stranke, da določijo kandidate za deželnozborske volitve.

Reka, 25. aprila. Na glavni postaji ogerske državne železnice je skočil s tira tovorni vlak; trije vozovi so razbiti, prevoznik in zavirač sta ranjena.

Budimpešta, 25. aprila. Ministerski predsednik dr. Körber in naučni minister Hartel sta došla sem.

Rim, 25. aprila. Določeno je, da bode prvorojeno dete laškega kralja nosilo ime, ako bode moškega spola: Amadeo Umberto Vittorio, ako bode pa ženskega spola, pa Margarita Elizabeta Emilija Milena.

Berolin, 25. aprila. Iz Kodanja poročajo, da se kralj Kristijan najodločneje upira vsaki premembi sistema, in je baje zagrozil, da raje odstopi, nego bi privolil v kako premembo.

Pariz, 25. aprila. Na kolodvoru St. Simon je trčil brzovlak z lurskimi romarji ob žel. stroj. Jeden je ubit, štirje nevarno, nad 20 lahko ranjenih.

Bruselj, 25. aprila. Krüger je vsprejel odposlanca generala Bothe z važnimi dokumenti in poročili z bojišča. Botha opisuje položaj angleške vojske kot žalosten in upa končno zmago Burov.

Kapstadt, 25. aprila. Uradne vesti trdijo, da je vseh ujetih Burov sedaj 17.823. Dalje se širijo tu vesti, da so se vstali v Bečua deželi pomaknili na holme v bližini Bela. Nekateri pravijo, da je Dewet 18. t. m. prekorajčil železnico pri Wolvehört, drugi pa trdijo, da se nahaja v Senekalu. Kritzinger je na poti v Oranje kolonijo. Buri se pojavljajo povsod v malih oddelkih, na holmih pri Middelburgu so dajali Buri znamenja z ognjem. Nastavljene imajo tudi heliografske aparate.

London, 25. aprila. Petrogradski dopisnik lista »Daily Mail« trdi, da je došel francoski zunanji minister na željo carjevo v Petrograd, da se vrše dogovori glede kitajske politike. Rusija in Francija nameravata skupno prevzeti garancijo za odškodnino, ki jo morajo plačati Kitajci, vsled česar mejnarodne čete tem prej ostavijo Kitaj. Na ta način bi dobila Rusija s pomočjo Francije proste roke v za-devi Mandžuriji. Nemčija je s tem načrtom zadovoljna, Anglija se mu pa tudi ne bo upirala, ker potrebuje denarja.

Sangaj, 25. aprila. Cesarski razglas ustanavlja urad, ki se bo pečal s proučevanjem došlih predlogov o reformah.

Petrograd, 25. aprila. Sem so prišle vesti o novem pokretu v Mandžuriji. Ruske čete so utaborjene.

Umrla so:

23. aprila. Mihaela Marinka, delavca hči, 7 mesecev, Konjušne ulice 13, jetika. — Josip Pance, tiskarski strojnik, 46 let, Krakovske ulice 37, srčna hiba. 24. aprila. Pavla Treven, delavca hči, 10 mes., Bohoričeve ulice 28, bronhitis.

Žitne cene

dne 24. aprila 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 7-94	do 7-95
„ „ maj-junij	7-94	7-95
„ „ jesen	8-06	8-07
Rž za pomlad	8-03	8-04
„ „ maj-junij	7-92	7-93
„ „ jesen	7-13	7-14
Turška za maj-junij	5-55	5-56
„ „ juli-avgust	5-66	5-67
„ „ september-oktober	5-84	5-85
Oves za pomlad	6-97	6-99
„ „ maj-junij	6-97	6-99
„ „ jesen	5-98	6-—

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7-60	do 7-61
„ „ maj	7-61	7-62
„ „ oktober	7-71	7-72
Rž za april	7-73	7-74
„ „ oktober	6-71	6-72
Oves za april	6-77	6-79
„ „ oktober	5-57	5-58
Koruzza za maj	5-26	5-28
„ „ julij	5-36	5-37

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica hanaška	K 7-80	do 8-30
„ „ južne žel.	8-—	8-35
Rž	7-90	8-15
Ječmen	7-30	8-25
„ „ ob Tisi	7-20	8-25
Koruzza ogerska	5-76	5-80
Čikvanc	6-75	7-10
Oves srednji	7-—	7-15
Fižol	8-00	10-00

Meteorološki poročila.

Višina nad morjem 306-2 m. srednji zračni tlak 764,6 mm.

Čas opazovanja	Obilje lara-metra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetereci	Nobis	Pastirski
24. 9. zveč.	734.2	10.0	sl. jvzh.	del. jasno	
25. 7. zjutr.	732.2	8.0	sl. svzh.	del. jasno	0.0
2. popol.	730.2	16.8	sr. jvzh.	pol. oblač.	
Srednja večerajšnja temperatura 10.4 normale: 11.1					

Dunajska borza.

Dne 25. aprila.	
Skupni državni dolg v notan	98-45
Skupni državni dolg v srebru	98-10
Avstrijska zlata rent 4%	117-90
Avstrijska krona rent 4%, 200 kron	97-45
Ogerska zlata rent 4%	117-55
Ogerska krona rent 4%, 200	92-80
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1678-—
Kreditne delnice, 160 gld.	697-—
London vista	240-20
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. vel	117-55

Dne 24. aprila.	
20 mark	23-52
20 frankov (napoleonidor)	19-08
Italijanski bankovci	30-50
C. kr. cekini	11-31
3-2% državne srečke l. 1864, 250 gld.	182-—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	170-—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	208-—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kren	95-45
Tisne srečke 4%, 100 gld.	141-—
Dunavske vravnave srečke 5%	257-75

420 1-1

Josip Rebek naznanja v svojem in v imenu nedorastlih svojih otrok **Josipa, Jerice, Marijanice** in **Ignacija** sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je umrla iskreno ljubljena, nepozabna soproga, oziroma mati in svakinja, gospa

Marija Rebek

danes v sredo, dne 24. t. m., popoldne ob 1/3. uri po dolgotrajni, mučni bolezni, prevlečena s svetlimi zakramenti za umirajočo, v 34. letu starosti.

Pogreb pojde v petek, dne 26. t. m., popoldne ob 5. uri iz hiše žalosti na Francovem nabrežju št. 9 na pokopališče k sv. Kristofu.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v stolni cerkvi sv. Nikolaja.

Blago pokojnico priporočamo v pobožno molitev in prijazen spomin.

V Ljubljani, dne 24. aprila 1901.

VABILO

na

izvenredni občni zbor

„Delavskega konsumnega društva v Kašlju,

registr. zadruga z omejeno zavezo“,

ki se bode vršil

v nedeljo dne 21. julija 1901

ob 1/4. uri popoldne

v prostorih „Delavskega konsumnega društva v Polju“, t. j. v Slapah št. 49.

Dnevni red:

Sklepanje o razdružitvi in likvidaciji zadruga. 424 1-1

V Kašlju, dne 20. aprila 1901.

Za predsedništvo:

Slavko Rehne l. r., načelnik. Josip Tomsic l. r., odbornik.

Gostilna in prodajalna

oddá se takoj v najem v prijazni vasi blizu Ljubljane. — Pojasnila daje

Ig. Mrcina

404 2-3 v Zgor. Kašlju, pošta Zalog.

Deklica-vajenka

se takoj sprejme v neko ljubljansko špecerijsko trgovino. 412 3-3

Več pov. upravnistvo »Slovenca«.

Za pomladno in poletno dobo

priporočam go-podarjem in kmetovalcem, kakor tudi raznim podjetnikom svojo veliko zalogo potrebnih za stavbe: portland- in roman-cement, železo za vezi, storje, traverze, železniške šine, okove za vrata in okna, trombe, cevi za vodovode, štedilnike (Sparherde).

Potem poljedelske stroje: slamoreznice, gepeljne, mlatilnice, fino izdelane, močne pluge, stroje za posenemanje smetane, stiskalnice za sadje, najnovejše trombe za gnojnice in drugo potrebno orodje za poljedelstvo.

Razno orodje za kovače, ključavničarje in mizarje.

Nagrobne križe, vlitte kotle, jeklo za svedre, tehtnice in uteže, žimo, morskno travo, kakor veliko izber v kuhinjski opravi itd. po jako nizkih cenah.

Fran Stupica,

232 30-8

trgovina z železnino in špecerijskim blagom,

Ljubljana,

Marijo Terzije cesta šte. 1, poleg gostilne „pri Figovcu“

VINACET

Jesihov cvet Vinacet, z vodo razredčen, daje najzdravejši, najstalnejši in zelo okusen jesih.

1 mala stekl. za 5-10 litrov kisa 1 K
1 velika „ „ 20-40 „ „ 3 K

Na prodaj v trgovinah špecerij, delikates in v drogerijah. 366 20-3

Paziti je na varstveno znamko.

Klobuke in slamnike

313 snaži in po novi šegi **preenareja** 7-5

C. Brilli, Resljeva cesta šte. 16.

Vabilo

426 1-1

na

redni občni zbor

„Kmetijskega društva na Igu“,

kateri se vrši

v nedeljo dne 12. maja 1901

ob 3. uri popoldne

v društvenih prostorih.

Vspored:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računa za l. 1900.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Naročajte „Socijalizem“!

Naročila sprejema g. **Luka Smolnikar**, stolni vikar v Ljubljani.

Brunolein, izvrstno sredstvo za ohranitev fižola, le sojja, preprečuje gnilobo, oprlost itd. Za trgovce pohištva, mizarje in zasebnike ima v zalogi trdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciškanske ulice. 228 15 11-0

Vnanja naročila proti povzletju.

Kmetijsko društvo v Ribnici ima do **3000 kg. dobro čiščenega**

fižola „ribničana“

na prodaj po 23 K na postaji Ribnica. — Zrno je zdravo in dobro, zatoraj po njem! Ker je bilo letos fižola malo, zat. utegnejo cene še poskočiti. Kdor ga potrebuje, naj se ob času preskrbi. 390 3-3

Nakup in prodaja

vzakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.

Zavarovanja za izgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.

Kulaniša izvršitev naročil na borzi.

Menjurnična delniška družba

„M E R C U R“

1, Wollzeile 10 in 13, Dunaj, 1., Ströbelgasse 2.

Pojasnila 221 v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe.

Odgovorni vrednik: Iven Rakovec.

Tisk „Katoške Tiskarne v Ljubljani.“